

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1102/2008

z 22. októbra 2008

o zákaze vývozu kovovej ortuti a niektorých zlúčenín a zmesí ortuti a o bezpečnom uskladení kovovej ortuti

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 175 ods. 1 a jej článok 133 vo vzťahu k článku 1 tohto nariadenia,

so zreteľom na návrh Komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

po porade s Výborom regiónov,

konajúc v súlade s postupom ustanoveným v článku 251 zmluvy ⁽²⁾,

keďže:

- (1) Vypúšťanie ortuti sa považuje za globálnu hrozbu, ktorá si vyžaduje akciu na miestnej, regionálnej, národnej a celosvetovej úrovni.
- (2) V súlade s oznámením Komisie Rade a Európskemu parlamentu s názvom Stratégia Spoločenstva týkajúca sa ortuti, so závermi Rady z 24. júna 2005 a s uznesením Európskeho parlamentu zo 14. marca 2006 ⁽³⁾ k tejto stratégii je potrebné znížiť riziko expozície ľudí a životného prostredia ortuti.
- (3) Opatrenia prijaté na úrovni Spoločenstva je potrebné vnímať ako súčasť globálneho úsilia o zníženie rizika expozície ortuti, a to najmä v rámci programu pre ortuť, ktorý je súčasťou Programu Organizácie Spojených národov pre životné prostredie.
- (4) Environmentálne a sociálne problémy vznikajú v dôsledku zatvorenia ortuťových baní v Spoločenstve. Podpora projektov a ďalších iniciatív z dostupného mechanizmu

financovania by mala pokračovať s cieľom umožniť postihnutým oblastiam nájsť životaschopné riešenia pre miestne životné prostredie, zamestnanosť a hospodárske činnosti.

- (5) Vývoz kovovej ortuti, rumelkovej rudy, chloridu ortuťného, oxidu ortuťnatého a zmesí kovovej ortuti s inými látkami, vrátane zliatin ortuti, s koncentráciou ortuti najmenej 95 hmotnostných percent zo Spoločenstva by sa mal zakázať s cieľom výrazne znížiť celosvetové dodávky ortuti.
- (6) Zákaz vývozu bude viesť k značným prebytkom ortuti v Spoločenstve a je potrebné zabrániť tomu, aby tieto prebytky ortuti opätovne vstupovali na trh. Z toho dôvodu by sa malo zabezpečiť bezpečné uskladnenie tejto ortuti v rámci Spoločenstva.
- (7) S cieľom poskytnúť možnosti bezpečného uskladnenia kovovej ortuti, ktorá sa považuje za odpad, je vhodné ustanoviť odchýlku od článku 5 ods. 3 písm. a) smernice Rady 1999/31/ES z 26. apríla 1999 o skládkach odpadov ⁽⁴⁾ pre určité druhy skládok a vyhlásiť kritériá ustanovené v oddiele 2.4 prílohy k rozhodnutiu Rady 2003/33/ES z 19. decembra 2002, ktorým sa stanovujú kritériá a postupy pre prijímanie odpadu na skládky odpadu podľa článku 16 a prílohy II k smernici 1999/31/ES ⁽⁵⁾, za neuplatniteľné na dočasné uskladnenie kovovej ortuti vo forme, v ktorej sa dá získať späť, na viac ako jeden rok v povrchových zariadeniach určených a vybavených na tento účel.
- (8) Ostatné ustanovenia smernice 1999/31/ES by sa mali uplatňovať na všetky zariadenia na uskladnenie kovovej ortuti, ktorá sa považuje za odpad. To zahŕňa požiadavku stanovenú v článku 8 písm. a) bode iv) uvedenej smernice, aby žiadateľ o povolenie vykonal primerané opatrenia, či už vo forme finančnej zábezpeky, alebo v inej rovnocennej forme, na zabezpečenie splnenia záväzkov vyplývajúcich z povolenia (vrátane ustanovení o starostlivosti o skládku po ukončení prevádzky) a dodržania postupov uzatvorenia skládky. Okrem toho sa na takéto zariadenia na uskladnenie uplatňuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/35/ES z 21. apríla 2004 o environmentálnej zodpovednosti pri prevencii a odstraňovaní environmentálnych škôd ⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 168, 20.7.2007, s. 44.

⁽²⁾ Stanovisko Európskeho parlamentu z 20. júna 2007 (Ú. v. EÚ C 146 E, 12.6.2008, s. 209), spoločná pozícia Rady z 20. decembra 2007 (Ú. v. EÚ C 52 E, 26.2.2008, s. 1) a pozícia Európskeho parlamentu z 21. mája 2008 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku). Rozhodnutie Rady z 25. septembra 2008.

⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 291 E, 30.11.2006, s. 128.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES L 182, 16.7.1999, s. 1.

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ L 11, 16.1.2003, s. 27.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 56.

- (9) Na dočasné uskladnenie kovovej ortuti na viac ako jeden rok v povrchových zariadeniach určených a vybavených na tento účel by sa mala vzťahovať smernica Rady 96/82/ES z 9. decembra 1996 o kontrole nebezpečenstiev veľkých havárií s prítomnosťou nebezpečných látok ⁽¹⁾.
- (10) Týmto nariadením by nemalo byť dotknuté nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 zo 14. júna 2006 o preprave odpadu ⁽²⁾. S cieľom umožniť primerané zneškodňovanie kovovej ortuti v Spoločenstve sa však príslušné orgány miesta určenia a miesta odoslania vyzývajú, aby sa vyhlí vznášaniu námietok voči preprave kovovej ortuti, ktorá sa považuje za odpad, na základe článku 11 ods. 1 písm. a) uvedeného nariadenia. Konštatuje sa, že podľa článku 11 ods. 3 uvedeného nariadenia v prípade nebezpečného odpadu vyprodukovaného v členskom štáte odoslania, no v takom malom celkovom množstve za rok, že by vytvorenie nových špecializovaných zariadení na zneškodňovanie v tomto členskom štáte nebolo hospodárne, sa článok 11 ods. 1 písm. a) uvedeného nariadenia neuplatňuje.
- (11) S cieľom zabezpečiť uskladnenie, ktoré je bezpečné pre zdravie ľudí a pre životné prostredie, by sa posúdenie bezpečnosti, ktoré sa vyžaduje pre podzemné uskladnenie na základe rozhodnutia 2003/33/ES, malo doplniť špecifickými požiadavkami a malo by byť uplatniteľné aj na nepodzemné uskladnenie. Pokiaľ nie sú stanovené osobitné požiadavky a akceptačné kritériá, nemal by sa povoliť žiadny spôsob konečného zneškodnenia. Podmienky uskladnenia v soľnej bani alebo v hlboko položených podzemných masívoch tvrdých hornín prispôbených na zneškodňovanie kovovej ortuti by mali spĺňať hlavne zásadu ochrany podzemnej vody proti ortuti, zásadu predchádzania emisiám pár ortuti, zásadu nepriepustnosti pre plyny a kvapaliny v okolí a v prípade trvalého uskladnenia i zásadu pevného zapuzdrenia odpadu na konci deformačného procesu baní. Tieto kritériá by sa mali uviesť v prílohách k smernici 1999/31/ES v rámci ich zmeny a doplnenia na účely tohto nariadenia.
- (12) Podmienky povrchového uskladnenia by mali spĺňať hlavne zásadu zvratnosti uskladnenia, zásadu ochrany ortuti proti meteorickej vode, zásadu nepriepustnosti do pôdy a predchádzania emisiám pár ortuti. Tieto kritériá by sa mali uviesť v prílohách k smernici 1999/31/ES v rámci ich zmeny a doplnenia na účely tohto nariadenia. Povrchové uskladnenie kovovej ortuti by sa malo považovať za dočasné riešenie.
- (13) Podniky v priemysle alkalických chloridov by mali zaslať Komisii a príslušným orgánom dotknutých členských štátov všetky príslušné údaje týkajúce sa vyradovania ortuťových článkov vo svojich prevádzkach s cieľom uľahčiť presadzovanie dodržiavania tohto nariadenia. Priemyselné odvetvia, ktoré získavajú ortuť čistením zemného plynu alebo ako vedľajší produkt ťažby a tavenia neželezných kovov, by mali Komisii a príslušným orgánom dotknutých členských štátov tiež poskytnúť príslušné údaje. Komisia by mala tieto informácie sprístupniť verejnosti.
- (14) Členské štáty by mali predložiť informácie o povoleniach vydaných pre zariadenia na uskladnenie, ako aj o uplatňovaní tohto nariadenia a jeho účinkoch na trh, aby bolo možné včas uskutočniť jeho posúdenie. Dovozcovia, vývozcovia a prevádzkovatelia by mali predložiť informácie o presunoch a použití kovovej ortuti, rumelkovej rudy, chloridu ortuťového, oxidu ortuťnatého a zmesí kovovej ortuti s inými látkami, vrátane zliatin ortuti, s koncentráciou ortuti najmenej 95 hmotnostných percent.
- (15) Členské štáty by mali určiť sankcie v prípade porušení ustanovení tohto nariadenia, ktoré sa uložia fyzickým a právnickým osobám. Tieto sankcie by mali byť účinné, primerané a odrádzajúce.
- (16) Je vhodné zorganizovať výmenu informácií s príslušnými zainteresovanými stranami, aby bolo možné posúdiť možnú potrebu doplňujúcich opatrení týkajúcich sa vývozu, dovozu a uskladnenia ortuti a zlúčenín ortuti a výrobkov obsahujúcich ortuť bez toho, aby boli dotknuté pravidlá hospodárskej súťaže uvedené v zmluve, a najmä jej článok 81.
- (17) Komisia a členské štáty by mali podporiť poskytnutie technickej pomoci rozvojovým krajinám a krajinám s transformujúcim sa hospodárstvom, a to najmä pomoci, ktorá uľahčí prechod k alternatívnym technológiám bez použitia ortuti, a eventuálne postupné ukončenie používania ortuti a zlúčenín ortuti a ich uvoľňovanie do prostredia.
- (18) Pokračuje výskum možností bezpečného zneškodnenia ortuti vrátane rôznych techník stabilizácie alebo iných spôsobov znehybnenia ortuti. Komisia by mala tento výskum prioritne sledovať a čo najskôr predložiť správu. Tieto informácie sú dôležité, keďže poskytnú dobrý základ pre preskúmanie tohto nariadenia v záujme dosiahnutia jeho cieľa.
- (19) Komisia by mala tieto informácie zohľadniť pri predkladaní hodnotiacej správy, aby bolo možné zistiť prípadnú potrebu zmeny tohto nariadenia.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 10, 14.1.1997, s. 13.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 190, 12.7.2006, s. 1.

- (20) Komisia by mala tiež sledovať medzinárodný vývoj týkajúci sa ponuky ortuti a dopytu po nej, najmä mnohostranné rokovania, a podávať o nich správy s cieľom umožniť posúdenie jednotnosti celkového prístupu.
- (21) Opatrenia potrebné na uplatňovanie tohto nariadenia, pokiaľ ide o dočasné uskladnenie kovovej ortuti v určitých zariadeniach uvedených v tomto nariadení, by sa mali prijať v súlade so smernicou 1999/31/ES a s ohľadom na priamu spojitost medzi týmto nariadením a uvedenou smernicou.
- b) kovová ortuť získaná čistením zemného plynu;
- c) kovová ortuť získaná ťažbou a tavením neželezných kovov a
- d) kovová ortuť získaná z rumelkovej rudy v Spoločenstve od 15. marca 2011.

Článok 3

- (22) Keďže cieľ tohto nariadenia, a to zníženie expozície ortuti prostredníctvom zákazu vývozu a povinnosti týkajúcej sa uskladnenia, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale ho možno z dôvodu vplyvu na pohyb tovaru a fungovanie vnútorného trhu, ako aj na cezhraničnú povahu znečistenia spôsobeného ortuťou lepšie dosiahnuť na úrovni Spoločenstva, môže Spoločenstvo prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 zmluvy. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa,
1. Odchyľne od článku 5 ods. 3 písm. a) smernice 1999/31/ES môže byť kovová ortuť, ktorá sa považuje za odpad, vo vhodne uzavretom priestore:

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

1. Vývoz kovovej ortuti (Hg, CAS RN 7439-97-6), rumelkovej rudy, chloridu ortutného (Hg_2Cl_2 , CAS RN 10112-91-1), oxidu ortutnatého (HgO , CAS RN 21908-53-2) a zmesí kovovej ortuti s inými látkami, vrátane zliatin ortuti, s koncentráciou ortuti najmenej 95 hmotnostných percent zo Spoločenstva sa zakazuje od 15. marca 2011.

2. Zákaz sa nevzťahuje na vývozy zlúčenín uvedených v odseku 1 na výskumné a vývojové, medicínske alebo analytické účely.

3. Zmiešavanie kovovej ortuti s inými látkami len na účel vývozu kovovej ortuti sa od 15. marca 2011 zakazuje.

Článok 2

Od 15. marca 2011 sa nasledujúce látky považujú za odpad a zneškodňujú sa v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/12/ES z 5. apríla 2006 o odpadoch ⁽¹⁾ spôsobom, ktorý je bezpečný pre zdravie ľudí a životné prostredie:

- a) kovová ortuť, ktorá sa už nepoužíva v priemysle alkalických chloridov;

- a) dočasne uskladnená na viac ako rok alebo trvalo uskladnená (spôsoby zneškodnenia D 15 alebo D 12, ako sú vymedzené v prílohe II A k smernici 2006/12/ES) v solných baniach prispôbených na zneškodňovanie kovovej ortuti, alebo v hlboko položených podzemných masívoch tvrdých hornín s rovnakou úrovňou bezpečnosti a uzavretia ako solné bane, alebo
- b) dočasne uskladnená (spôsob zneškodnenia D15, ako je vymedzený v prílohe II A k smernici 2006/12/ES) na viac ako rok v povrchových zariadeniach určených a vybavených na dočasné uskladnenie kovovej ortuti. V tomto prípade sa kritériá uvedené v oddiele 2.4 prílohy k rozhodnutiu 2003/33/ES neuplatňujú.

Ostatné ustanovenia smernice 1999/31/ES a rozhodnutia 2003/33/ES sa uplatňujú na písmená a) a b).

2. Smernica 96/82/ES sa uplatňuje na uskladnenia uvedené v odseku 1 písm. b) tohto článku.

Článok 4

1. Posúdenie bezpečnosti, ktoré sa má vykonať v súlade s rozhodnutím 2003/33/ES v súvislosti so zneškodnením kovovej ortuti podľa článku 3 tohto nariadenia, zabezpečí pokrytie osobitných rizík vyplývajúcich z povahy a dlhodobých vlastností kovovej ortuti a jej uloženia.

2. Povolenie uvedené v článkoch 8 a 9 smernice 1999/31/ES pre zariadenia uvedené v článku 3 ods. 1 písm. a) a b) tohto nariadenia zahŕňa požiadavky na pravidelné vizuálne kontroly kontajnerov a inštaláciu vhodného prístroja na detekciu výparov na zistenie prípadných únikov.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 114, 27.4.2006, s. 9.

3. Požiadavky na zariadenia uvedené v článku 3 ods. 1 písm. a) a b) tohto nariadenia, ako aj akceptačné kritériá pre kovovú ortuť, ktorými sa menia a dopĺňajú prílohy I, II a III k smernici 1999/31/ES, sa prijímú v súlade s postupom uvedeným v článku 16 uvedenej smernice. Komisia predloží vhodný návrh čo najskôr, najneskôr do 1. januára 2010, pričom zohľadní výsledok výmeny informácií podľa článku 8 ods. 1 a správu o výskume týkajúcom sa možnosti bezpečného zneškodnenia podľa článku 8 ods. 2.

Akýkoľvek spôsob konečného zneškodnenia (spôsob zneškodnenia D12, ako je vymedzený v prílohe II A k smernici 2006/12/ES) týkajúci sa kovovej ortuti sa povoľuje až po dátume prijatia zmeny a doplnenia príloh I, II a III k smernici 1999/31/ES.

Článok 5

1. Členské štáty predložia Komisii kópiu každého povolenia vydaného pre zariadenie určené na dočasné alebo trvalé uskladnenie kovovej ortuti (spôsoby zneškodnenia D 15 alebo D 12, ako sú vymedzené v prílohe II A k smernici 2006/12/ES), ku ktorej bude priložené príslušné posúdenie bezpečnosti podľa článku 4 ods. 1 tohto nariadenia.

2. Do 1. júla 2012 členské štáty informujú Komisiu o uplatňovaní tohto nariadenia a jeho účinkoch na trh na ich území. Ak Komisia o to požiada, predložia členské štáty uvedené informácie pred uvedeným dátumom.

3. Dovozcovia, vývozcovia a prevádzkovatelia činností uvedených v článku 2 zašlú v prípade potreby Komisii a príslušným orgánom do 1. júla 2012 tieto údaje:

- a) objemy, ceny, krajinu pôvodu a krajinu určenia, ako aj plánované použitie kovovej ortuti vstupujúcej na územie Spoločenstva;
- b) objemy, krajinu pôvodu a krajinu určenia kovovej ortuti, ktorá sa považuje za odpad a je predmetom cezhraničného obchodovania v rámci Spoločenstva.

Článok 6

1. Podniky vykonávajúce činnosti v priemysle alkalických chloridov zašlú Komisii a príslušným orgánom dotknutých členských štátov tieto údaje týkajúce sa vyradenia ortuti v danom roku:

- a) čo najpresnejší odhad celkového množstva ortuti, ktoré sa v elektrolytickom článku naďalej využíva;

- b) celkové množstvo ortuti uskladnenej v zariadení;

- c) množstvo odpadovej ortuti zaslané do jednotlivých zariadení na dočasné alebo trvalé uskladnenie, ako aj umiestnenie a kontaktné údaje týchto zariadení.

2. Podniky vykonávajúce činnosti v priemyselných odvetviach, ktoré získavajú ortuť čistením zemného plynu alebo ako vedľajší produkt ťažby a tavenia neželezných kovov, zašlú Komisii a príslušným orgánom dotknutých členských štátov tieto údaje týkajúce sa ortuti získanej v danom roku:

- a) množstvo získanej ortuti;

- b) množstvo ortuti zaslané do jednotlivých zariadení na dočasné alebo trvalé uskladnenie, ako aj umiestnenie a kontaktné údaje týchto zariadení.

3. Príslušné podniky zašlú údaje uvedené v odsekoch 1 a 2 podľa potreby po prvýkrát do 4. decembra 2009 a následne každoročne do 31. mája.

4. Komisia zverejní informácie uvedené v odseku 3 v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 zo 6. septembra 2006 o uplatňovaní ustanovení Aarhuského dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia na inštitúcie a orgány Spoločenstva ⁽¹⁾.

Článok 7

Členské štáty ustanovia pravidlá týkajúce sa sankcií uplatňovaných v prípade porušenia ustanovení tohto nariadenia a prijímú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich uplatňovania. Tieto sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce. Členské štáty o nich informujú Komisiu do 4. decembra 2009 a bezodkladne jej oznámia ich každú následnú zmenu.

Článok 8

1. Komisia do 1. januára 2010 zorganizuje výmenu informácií medzi členskými štátmi a príslušnými zainteresovanými stranami. Pri tejto výmene informácií sa predovšetkým preskúma potreba:

- a) rozšírenia zákazu vývozu na ďalšie zlúčeniny ortuti, zmesi s nižším obsahom ortuti a výrobky obsahujúce ortuť, najmä teplomery, barometre a sfýgmomanometre;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 264, 25.9.2006, s. 13.

- b) zákazu dovozu kovovej ortuti, zlúčenín ortuti a výrobkov obsahujúcich ortuť;
- c) rozšírenia povinnosti uskladnenia kovovej ortuti z iných zdrojov;
- d) časového obmedzenia dočasného uskladnenia kovovej ortuti.

Táto výmena informácií zväži aj výskum týkajúci sa možností bezpečného zneškodnenia.

Keď sa objavia nové relevantné informácie, Komisia zorganizuje ďalšie výmeny informácií.

2. Komisia sleduje prebiehajúce výskumné činnosti týkajúce sa možností bezpečného zneškodnenia vrátane tuhnutia kovovej ortuti. Komisia predloží správu Európskemu parlamentu a Rade do 1. januára 2010. Komisia v prípade potreby predloží na základe tejto správy návrh na revíziu tohto nariadenia čo najskôr, najneskôr do 15. marca 2013.

3. Komisia posúdi uplatňovanie tohto nariadenia a jeho účinky na trh v Spoločenstve, pričom zohľadní informácie uvedené v odsekoch 1 a 2 a v článkoch 5 a 6.

4. Komisia predloží čo najskôr, najneskôr však do 15. marca 2013, Európskemu parlamentu a Rade správu, v prípade potreby doplnenú o návrh na revíziu tohto nariadenia, v ktorej sa zohľadnia a zhodnotia výsledky výmeny informácií uvedenej v odseku 1 a posúdenia uvedeného v odseku 3, ako aj správu uvedenú v odseku 2.

5. Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade do 1. júla 2010 správu o pokroku v mnohostranných činnostiach a rokovaníach týkajúcich sa ortuti, pričom posúdi predovšetkým konzistentnosť časového plánu a rozsahu opatrení uvedených v tomto nariadení s medzinárodným vývojom.

Článok 9

Do 15. marca 2011 môžu členské štáty zachovať vnútroštátne opatrenia obmedzujúce vývoz kovovej ortuti, rumelkovej rudy, chloridu ortuťného, oxidu ortuťnatého a zmesí kovovej ortuti s inými látkami, vrátane zliatin ortuti, s koncentráciou ortuti najmenej 95 hmotnostných percent, ktoré boli prijaté v súlade s právnymi predpismi Spoločenstva pred 22. októbrom 2008.

Článok 10

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu 22. októbra 2008

Za Európsky parlament
predseda
H.-G. PÖTTERING

Za Radu
predseda
J.-P. JOUYET